

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning
Karin Leo

**Till: Vård- och
omsorgsnämnden**

Datum: 2024-08-08
Diarienummer: VON 2024/0106

Ombyggnation av parboendelägenheten på Görjansängens särskilda boende

Sammanfattning

I juni 2024 väcktes frågan om ombyggnation av parlägenheten på Görjansängen. Görjansängen är ett särskilt boende för äldre med somatisk inriktning som drivs i egen regi. Det finns 10 lägenheter på boendet och en av dessa lägenheter är större än övriga då den är avsedd för parboende. Det har sedan starten inte bott något par i parboendelägenheten. Enhetschefen har lyft frågan om möjligheten att bygga om ena delen av parlägenheten till personalrum då ett sådant saknas på boendet. Vård- och omsorgsnämnden har givit förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten till ovanstående ombyggnation utifrån kommunens skyldigheter att kunna erbjuda parboende.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta:

-Att godkänna en ombyggnation av lägenheten avsedd för parboende till en vanlig lägenhet avsedd för en boende och göra det anslutande rummet i parlägenheten till ett personalrum med egen ingång.

Ärendet

Görjansängen är ett särskilt boende om 10 platser som drivs i egen regi av kommunen. En av lägenheterna är större och är avsedd för parboende. Det har sedan starten 2021 inte bott något par i parboendelägenheten och lägenheten har mestadels stått tom. I augusti 2024 bor en person i lägenheten men den enskilde önskar att flytta till en mindre lägenhet när tillfälle ges. Boendet saknar personalrum för möten, vila för medarbetarna under raster, reflektionstid och liknande. Idag finns endast ett mycket litet rum där personalen äter luncher och där det endast får plats 3-4 personer. Verksamhetens enhetschef har framfört en önskan om att bygga om det extrarum som finns i parlägenheten till ett personalrum med egen ingång och omvandla parlägenheten till en enkellägenhet. Detta kommer, enligt enhetschefen, gynna arbetsmiljön för medarbetarna samt göra det lättare att hyra ut den aktuella lägenheten. Vård- och omsorgsnämnden har därför givit förvaltningen i uppdrag att utreda

möjligheten att genomföra den önskade ombyggnationen utifrån kommunens skyldighet att kunna erbjuda parboende för personer som beviljats särskilt boende.

Kommunen är, sedan 2012 då bestämmelsen om parboende infördes, enligt 4 kap 1 c § Socialtjänstlagen skyldig att erbjuda parboende för dem som beviljats bistånd i form av sådant boende som avses i 5 kap 5 § Socialtjänstlagen. I detta fall särskilt boende för äldre. Det ska anses ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med sin make/maka eller sambo under förutsättning att paret varaktigt sammanbott tidigare eller den ena parten redan bor i ett sådant boende.

Socialstyrelsen fick tillsammans med Boverket i uppdrag att publicera en vägledning som stöd för tillämpningen av bestämmelserna om parboende för särskilda boendeformer för äldre enligt 4 kap 1 C §. Denna vägledning, ”Rätten att fortsätta bo tillsammans i ett äldreboende, vägledning för tillämpning av socialtjänst- och hyreslagstiftningen.” kom 2013. I den framkommer följande: ”Rätten till parboende för äldre gäller i alla former av särskilda boenden, det vill säga även boenden inriktade på personer med demenssjukdom eller andra speciella inriktningar”. Det framkommer vidare att ”Parboende kan verkställas i samma rum eller samma lägenhet eller olika rum eller lägenheter under förutsättning att makarna upplever sig sammanbo. Vidare kan parboende enligt 4 kap. 1 c § Socialtjänstlagen även verkställas så att den ene maken bor i särskilt boende och den andra i ett trygghetsboende under förutsättning att båda boendeformerna är belägna i samma byggnad.”

I Österåkers kommuns riktlinjer gällande parboende inom särskilt boende antagen av VON 2014-06-17 och reviderad 2019-03-19 har information från vägledningen hämtats och formulerats enligt nedan: ”Enligt Socialstyrelsen och Boverket ska ett boende som används för parboende vara utformat så att det motsvara en skälig levnadsnivå. Parboende kan var ett gemensamt rum/lägenhet eller skilda rum i anslutning till varandra. Makar och sambor ska känna att de sammanbor och att det så långt som det är möjligt ska motsvara de önskemål som sökande har. Den sökande kan således inte kräva att boendet utformas på ett visst sätt.”

I Österåkers kommuns riktlinjer framgår även vidare att utföraren ansvarar för personalens arbetsmiljö och med hänsyn till detta och boendets fysiska utformning är det inte givet att alla boenden är lämpade för parboende. Kommunens särskilda boenden löser i dag önskan om parboende på olika sätt. Några boenden har lägenheter med en dörr emellan som kan användas som parboende eller stängas igen beroende på önskemål och behov. Andra tillgodoser behovet med varsin lägenhet på samma avdelning eller på samma boende beroende på makarnas behov. Något boende har så stora lägenheter att de oftast fungerar att par bor i en av de ordinarie lägenheterna.

Förvaltningens slutsatser

Görjansängens särskilda boende har en parboendelägenhet som inte använts som parboende sedan boendets öppnande. Boendet saknar ett fungerande personalrum och har därför använt parlägenheten som mestadels har stått tom som personalrum. En önskan har nu framförts till Vård- och omsorgsnämnden om att få bygga om lägenheten till en enkellägenhet och ett separat personalrum med egen ingång. Detta anses förbättra arbetsmiljön samt göra det lättare att hyra ut den aktuella lägenheten som då får en lägre hyra. Vård- och omsorgsnämnden har givit förvaltningen i uppdrag att utreda denna möjlighet utifrån kommunens skyldigheter att kunna erbjuda parboende för personer som beviljats särskilt boende.

Kommunen är, som beskrivits ovan, skyldig att erbjuda personer som beviljats särskilt boende för äldre möjligheten att få bo tillsammans med sin make/maka/sambo under förutsättning att man stadigvarande sammanbott tidigare eller en make/maka/sambo redan bor på särskilt boende. I Socialstyrelsen och Boverkets vägledning gällande parboende, som Österåkers kommun baserat sina riktlinjer gällande parboende på, framkommer att parboende kan verkställas i samma rum eller samma lägenhet eller olika rum eller lägenheter under förutsättning att makarna upplever sig sammanbo. Vidare kan parboende även verkställas så att den ene maken bor i särskilt boende och den andra i ett trygghetsboende. I de särskilda boenden som finns i Österåkers kommun löser man behovet av parboende på olika sätt.

Mot bakgrund av de, i tjänsteutlåtandet framförda, uppgifterna gällande parboende är förvaltningens slutsats att det inte finns något hinder för att göra en ombyggnation av parlägenheten på Görjansängen. Parboende kan trots ombyggnation erbjudas även fortsättningsvis om lediga lägenheter finns att erbjuda vilket alltid är en förutsättning för en placering på ett specifikt särskilt boende. Förvaltningen anser även att en sådan ombyggnation skulle förbättra arbetsmiljön för medarbetarna och göra det lättare att hyra ut aktuell lägenhet då hyran minskar efter en ombyggnation. Kostnader för ombyggnationen har inte tagits i beaktande i detta tjänsteutlåtande då detta inte var med i frågeställningen.

Bilagor

1. Parboende inom särskilt boende "Riktlinjer för Österåkers kommun antagen av Vård- och Omsorgsnämnden 2014-06-17 reviderad 2019-03-19.
2. "Rätten att fortsätta bo tillsammans i ett äldreboende, vägledning för tillämpning av socialtjänst- och hyreslagstiftningen." 2013

Mona Bakhshi Poor
Socialdirektör

Josefin Bandh
Avdelningschef Förvaltningsstöd

Karin Leo
Sakkunnig

Skickas till
Namn

Digitala Signaturer